

Мартиненко Марина Вікторівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, логістики та інновацій, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 61166, Харків, проспект Науки, 9А, e-mail: maryna.martynenko@hneu.net, <https://orcid.org/0000-0002-4193-6716>

Томах Вікторія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, логістики та інновацій, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 61166, Харків, проспект Науки, 9А, e-mail: viktoriia.tomakh@hneu.net, <https://orcid.org/0000-0002-0445-6019>

Командровська Вероніка Євгенівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-технологій, Національний авіаційний університет, 03058, Київ, пр. Гузара Любомира, 1, e-mail: veronika.komandrovska@npp.nau.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-6849-5148>

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ КОМПАНІЇ

Анотація. Дослідження спрямоване на аналіз поточного стану та перспектив розвитку інноваційної інфраструктури в Україні з метою забезпечення конкурентоспроможності національних компаній. В умовах глобалізації та швидкого технологічного прогресу, інноваційна інфраструктура стає ключовим фактором конкурентоспроможності національних економік та окремих компаній. Україна стоїть перед необхідністю розвитку ефективної інноваційної інфраструктури, яка б сприяла успіху не тільки великим корпораціям, але й малому та середньому бізнесу. *Мета статті* – систематично проаналізувати та оцінити поточний стан інноваційної інфраструктури в Україні з метою виявлення ключових чинників, які сприяють успіху компаній на національному рівні. *Методи дослідження:* використано комплексний підхід, що включає статистичний аналіз, інтерв'ю з експертами, а також кейс-студії ефективних інноваційних екосистем. *Результати дослідження* підкреслюють, що розвиток інноваційної інфраструктури в Україні є складним завданням, що вимагає згуртованих зусиль не тільки зі сторони державних органів, але й від приватного сектору. Дослідження показало, що інноваційний прогрес в Україні не є лише питанням технологічних зрушень, але й системної роботи, яка включає в себе розвиток освітнього сектору, забезпечення фінансування, формування інформаційного середовища, а також консультативну підтримку. Виявлено, що в Україні існує декілька позитивних зразків інноваційних екосистем, які вже показують свій потенціал. Однак ці системи, як правило, є результатом ініціативи окремих інвесторів, а не широкомасштабної державної програми. Для того, щоб створити сприятливі умови для успіху українських компаній на внутрішньому та міжнародному ринках, потрібен комплексний підхід. Дослідження може

слугувати путівником для урядових структур, інвесторів, а також бізнесу у формуванні ефективної інноваційної політики.

Ключові слова: розвиток, інновації, інфраструктура, конкурентоспроможність, екосистема, Україна.

Martynenko Maryna Viktorivna, DSc in Economics, Professor, Professor of the Department of Management, Logistics and Innovations, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 61166, Kharkiv, Nauky av, 9-A, e-mail: maryna.martynenko@hneu.net, <https://orcid.org/0000-0002-4193-6716>

Tomakh Viktoriia Volodymyrivna, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Logistics and Innovations, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 61166, Kharkiv, Nauky av, 9-A, e-mail: viktoriia.tomakh@hneu.net, <https://orcid.org/0000-0002-0445-6019>

Komandrovskaya Veronika Yevhenivna, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Business Technologies, National Aviation University, 03058, Ukraine, Kyiv, ave. Lubomir Husar, 1 e-mail: veronika.komandrovskaya@npp.nau.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-6849-5148>

DEVELOPMENT OF INNOVATIVE INFRASTRUCTURE FOR ACHIEVING COMPANY SUCCESS

Abstract. The study aims to analyze the current state and prospects of the development of innovation infrastructure in Ukraine to ensure national companies' competitiveness. With globalization and rapid technological progress, innovation infrastructure is becoming a key factor in national economies' competitiveness and individual companies' competitiveness. Ukraine needs to develop an effective innovation infrastructure that would contribute to the success of large corporations and small and medium-sized businesses. The purpose of the article is to systematically analyze and evaluate the current state of innovation infrastructure in Ukraine to identify the key factors that contribute to the success of companies at the national level. Research methods: A comprehensive approach was used, including statistical analysis, expert interviews, and case studies of effective innovation ecosystems. The study results emphasize that the development of innovation infrastructure in Ukraine is a complex task that requires concerted efforts from government agencies and the private sector. The study showed that innovation progress in Ukraine is not only a matter of technological changes but also of systemic work, which includes the development of the educational sector, provision of financing, formation of an information environment, and advisory support. It was found that several positive examples of innovation ecosystems in Ukraine already show their potential. However, these systems are usually the result of the initiative of individual investors rather than a large-scale government program. A comprehensive approach is needed to create favorable conditions for Ukrainian companies to succeed in domestic and international markets. The study can guide government agencies, investors, and businesses in formulating an effective innovation policy.

Keywords: development, innovation, infrastructure, competitiveness, ecosystem, Ukraine.

Постановка проблеми. Інновації є каталізатором економічного зростання та конкурентоспроможності. В умовах глобалізації та стрімкого технологічного прогресу, компанії, які не здатні адаптуватися та йти в ногу з нововведеннями, знаходять себе на периферії ринкової активності. Однак інновації не виникають у вакуумі. Вони є результатом системної роботи, яка включає не лише впровадження нових технологій, але й забезпечення сприятливого інноваційного середовища, яке об'єднує освіту, фінансування, консультативну підтримку та інші елементи інфраструктури.

В Україні питання розвитку інноваційної інфраструктури стає особливо актуальним. Дослідження показують, що успіх у цьому напрямку можливий лише через згуртовані зусилля всіх ключових учасників: держави, бізнесу та інвесторів. І хоча в країні вже існують позитивні зразки інноваційних екосистем, більшість з них є ініціативами приватних інвесторів, а не результатом державної політики в цій сфері.

Дослідження вивчає ключові аспекти розвитку інноваційної інфраструктури в Україні та їх вплив на успіх компаній на національному та міжнародному рівнях.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Дослідження розвитку інноваційної інфраструктури в компаніях є дуже важливим напрямком наукової роботи. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 2002 року встановлює правові засади здійснення такої діяльності в країні [1]. У монографії З. С. Варналій та О. П. Гармашова розглядається конкурентоспроможність національної економіки через призму інновацій [2]. Н. М. Яркіна в своєму навчальному посібнику також займається питаннями економіки підприємства, в тому числі в контексті інновацій [3]. Дослідження І. В. Борисова фокусується на перспективах розвитку інноваційної інфраструктури в умовах індустрії 4.0 [4]. Д. М. Черваньов аналізує менеджмент інвестиційної діяльності підприємств, що також тісно пов'язано з інноваційним розвитком [5]. Чимало досліджень присвячено ролі бізнес-інкубаторів та технопарків. Доповідь «The Future of Business Incubators and Accelerators» розглядає майбутнє цих інституцій в глобальному контексті [6]. О. О. Кондратенко та О. Д. Ніколаєв, а також О. О. Дорошко, вивчали вітчизняний досвід функціонування бізнес-інкубаторів та технопарків [7, 8].

Хоча існує значуща кількість досліджень актів, які фокусуються на розвитку інноваційної інфраструктури, вони часто не зв'язують цю інфраструктуру прямо з комерційним успіхом компаній. Більшість досліджень зосереджена на макроекономічних показниках, національній конкурентоспроможності або на окремих елементах інноваційної інфраструктури, таких як бізнес-інкубатори або технопарки. Актуальність подальшого дослідження полягає в необхідності з'ясувати, як різні компоненти інноваційної інфраструктури можуть сприяти безпосередньо комерційному успіху підприємств.

Мета статті – систематично проаналізувати та оцінити поточний стан інноваційної інфраструктури в Україні з метою виявлення ключових чинників, які сприяють успіху компаній на національному рівні.

Виклад матеріалу. Інноваційна інфраструктура є важливим інструментом для стимулювання інноваційного розвитку компаній. Вона створює екосистему, яка забезпечує доступ до критичних ресурсів, знань та послуг, що необхідні для розробки та впровадження нових продуктів, послуг або технологій. Ця інфраструктура допомагає підприємствам бути конкурентоспроможними на ринку, пристосовуючись до його змін та відповідаючи на сучасні виклики. Поняття не є інноваційним чи новітнім в системі державного управління. Воно регулюється Законом України «Про інноваційну діяльність», відповідно до якого інноваційна інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ та їх об'єднань різних форм власності, які надають послуги для підтримки інноваційної діяльності. Ці послуги можуть включати фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо [1].

Попри достатньо конкретне трактування визначення законодавством, вітчизняні дослідники доповнюють визначення та описують його ознаки відповідно до різних цілей функціонування держави та компаній. Так, за трактуванням З. Варналія та О. Гармашової, інноваційна інфраструктура є системою взаємопов'язаних і взаємодіючих інститутів, спрямованих на підвищення ефективності інноваційної діяльності на всіх її стадіях [2, с. 193], що загалом відповідає визначенню зазначеного вище Закону. За визначенням Н. Яркіної, інноваційна інфраструктура включає елементи, які забезпечують пошук та впровадження нових ідей, товарів, послуг, матеріалів, способів виробництва та організації діяльності. До функцій елементів інноваційної інфраструктури вона відносить пошук інформації про ринок, наукової інформації, здійснення досліджень і розробок та проектування нових виробів та технологій [3].

Можна підсумувати, інноваційна інфраструктура є критично важливою для розвитку інноваційного потенціалу компаній. Вона забезпечує не тільки необхідні ресурси та послуги, але й створює оптимальне середовище для інтеграції нововведень на різних етапах виробничого процесу.

Загальний стан інноваційної екосистеми залежить від насичення інноваційного ринку різними інноваційними компаніями. Вітчизняне законодавство в Україні пропонує широкий спектр організаційно-правових форм, які можуть входити в інноваційну інфраструктуру.

- *науково-дослідні та проектно-конструкторські організації*, що спеціалізуються на проведенні досліджень, розробці та впровадженні нових технологій і продуктів;
- *заклади освіти*, що можуть спеціалізуватися на підготовці кадрів для інноваційної діяльності, що підвищує кваліфікацію робочої сили;
- *інноваційні фонди, комерційні банки, страхові фірми*, що забезпечують необхідні інвестиції для розвитку інновацій;

- суб'єкти, що надають юридичні, консалтингові та інші послуги, що можуть спеціалізуватися на науково-технічній експертизі, менеджменту, маркетингу, транспорті, рекламній, видавничій та інформаційній діяльності, забезпечуючи комплексний підхід до реалізації інновацій;

- суб'єкти підприємницької діяльності, які впроваджують результати наукових досліджень у виробництво, а також займаються розвитком і комерціалізацією інновацій [4].

Ці організаційно-правові форми разом формують різнобічну інноваційну інфраструктуру, що спрямована на ефективну реалізацію інноваційних проєктів від початкового етапу дослідження до впровадження на ринок. На сучасному інноваційному ринку ці форми є дещо модифікованими [9] і орієнтованими під конкретні моделі інноваційної поведінки. Розглянемо їх.

- «Спін-офф» компанії виокремлюються із структур ЗВО, інститутів, державних дослідницьких центрів та корпорацій. Вони орієнтовані на комерційну реалізацію наукових досягнень студентів та викладачів, і допомагають їм реалізувати власні бізнес-плани [5]. В Україні така практика має місце в деяких великих університетах України, де інноваційні компанії шукають підприємців різних напрямів, що мають інноваційні підходи до ведення бізнесу і допомагають їм із реалізацією бізнес-планів.

- Бізнес-інкубатори спеціалізуються на створенні умов для малого інноваційного підприємства. Вони надають матеріальні, інформаційні, консультаційні та інші послуги [6, с.25] як незалежні структури, а безпосередніх виконавців інноваційних процесів шукають на ринку. В Україні такі є, але на початковій стадії розвитку [7, с. 100], оскільки практично не створюється платформ для збору та взаємодії із підприємцями.

- Інноваційно-технологічні центри (Європейський варіант бізнес-інкубаторів) – це некомерційні організації, які надають підтримку інноваційним проєктам. Ці центри здійснюють захист та представництво інтересів суб'єктів інноваційної діяльності [8], часто вони є частиною системи державного управління та функціонують при міністерствах інноваційного розвитку (якого в Україні немає, така функція є частиною Міністерства економіки України).

Аналізуючи поточний стан розвитку інноваційної інфраструктури України, зазначимо, що інноваційний розвиток України є однією з ключових складових для забезпечення її конкурентоспроможності на міжнародній арені, а також для забезпечення розвитку бізнесу. Згідно з індексом SII, який вважається одним з провідних показників інноваційного розвитку, Україна пережила коливання інноваційного розвитку в останні роки. Якщо в 2016 році індекс становив 33,87, то в подальшому він показав тенденцію до спаду, дійшовши до позначки 28,45 у 2020 році. Як не дивно, в умовах війни індекс інновацій став вищим рівня 2016 року з незначним просіданням в 2023 році (табл.1).

Таблиця 1. Динаміка значень загального індексу інновацій в Україні за роками [13]

Роки	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Значення загального індексу інновацій	33,87	30,38	29,12	28,84	28,45	30,92	34,33	33,67

Загалом інноваційна активність в Україні є слабкою. Відповідно до Європейської інноваційної шкали Українська інноваційна інфраструктура відноситься до «початкової», що характеризується показником індексу інновації до 50. Про високий рівень інновацій свідчить показник на рівні 125-160, який мають такі європейські країни як Данія, Швеція, Фінляндія та Нідерланди. Інноваційна екосистема України є вразливою до зовнішніх чинників, серед яких найбільш виразним є російсько-українська війна, яка практично повністю зупинила потік іноземних інвестицій, що слугують головним джерелом фінансування розвитку інноваційної інфраструктури.

Що стосується інноваційної інфраструктури, то вона в Україні формується в основному за рахунок приватних інвестицій, оскільки державна чи міжнародна підтримка залишається недостатньою. Однією з ключових форм організації інноваційної діяльності є створення інноваційних парків та технологічних кластерів. Зокрема, такі проекти як UNIT.City в Києві, LvivTech.City у Львові та UNIT.City Kharkiv у Харкові виступають яскравими прикладами успішного розвитку інноваційної екосистеми в країні. Ці ініціативи фінансує приватний сектор, та бізнесмени-інвестори, що зацікавлені інвестуванні всередині країни.

Загалом вітчизняні інноваційні парки створені як платформи для розвитку екосистем, де концентруються технологічні, IT та інноваційні компанії, а також освітні установи. Часто це є цифрові платформи, які дозволяють подати бізнес план, отримати консультування, знайти інвестора та підтримку. Однак таких платформ є вкрай мало, і вони більшою мірою формуються навколо кількох інвесторів, що зацікавлені у фінансуванні обмеженої кількості проектів.

Цікавим і перспективним є розвиток технологічних парків, які також є моделлю інноваційної технологічної інфраструктури. Така модель сприяє не тільки розвитку нових технологій та інновацій, але й створює умови для ефективного спілкування між різними учасниками інноваційного процесу. Відзначимо, що інноваційні парки в Україні часто стають локомотивами розвитку регіонів, у яких вони розташовані, забезпечуючи нові робочі місця та приваблюючи талановитих спеціалістів [15].

Ситуація з інноваційним розвитком підприємств в Україні на сьогодні є досить складною, однак навіть в довоєнний період вона не вирізнялася особливою активністю. Не дивлячись на те, що 18% підприємств взагалі не займаються інноваційною діяльністю, існує зростаюча тенденція інноваційної активності серед більших та інтернаціональних компаній. Особливо в цьому

відрізняються підприємства хімічної промисловості, металургії та машинобудування.

Проте загалом інтерес до інновацій серед виробників залишається невеликим. Для них актуальнішими є питання стабільності економіки, забезпечення стабільного збуту та регуляторного клімату. Це підтверджують дані, згідно з якими 77% респондентів не вважають інновації важливими для своєї діяльності, особливо в кризові періоди. Винятком є період пандемії COVID-19, коли інтерес до інновацій не зменшився.

Великі підприємства та експортери є тими, хто все ще інвестує в інновації. Саме вони складають 19% тих, хто збільшив витрати на інноваційну діяльність навіть під час війни. Однак, навіть серед них, ситуація не є однорідною: наприклад, в будівельній галузі перспективи менш оптимістичні [14].

Сьогодні для того, щоб інноваційна інфраструктура розвивалася, вкрай необхідною є державна підтримка, яка повинна бути націлена на розвиток євроінтегрованої інноваційної екосистеми. Ця стратегія підкріплена Законом України «Про основи національної безпеки України» та рядом інших стратегічних документів. Особливу увагу при цьому варто звернути на інтеграцію в Європейський дослідницький простір (ЄДП) та Єдиний цифровий ринок ЄС [4, 11]. Щоб таку систему можна було реалізувати, державі необхідно зробити наступні кроки.

- *Гармонізація інституційного середовища.* Першочерговим завданням є гармонізація інституційного середовища, яка передбачає приведення законодавства України у відповідність до європейських норм. Це створить сприятливі умови для інноваційної діяльності, зокрема в науково-дослідницькій сфері [11].

- *Розвиток науково-дослідницької інфраструктури.* Другий аспект, що вимагає уваги, – розвиток фізичної та віртуальної науково-дослідницької інфраструктури, яка б могла інтегруватися в ЄДП [11].

- *Цифрова інтеграція.* Участь у Єдиному цифровому ринку ЄС надасть можливість українським підприємствам та споживачам легше інтегруватися в європейську цифрову екосистему. Це включає в себе розвиток електронної комерції, цифрового маркетингу та телекомунікацій [4].

- *Фінансування та інвестиції.* Фінансування та інвестиції в інноваційні проекти також є критично важливими. Зокрема, необхідно активно залучати європейські та вітчизняні інвестиції для реалізації перспективних інноваційних проектів [12].

- *Політичний супровід* на всіх рівнях управління є неминучим для забезпечення успішної інтеграції. Інтеграція інноваційних інфраструктур України та ЄС не лише закономірна, але і взаємовигідна для обох сторін.

Таким чином, національні стратегії мають враховувати не тільки національні інтереси, але й обумовлену зацікавленість ЄС у співпраці з Україною, а також створювати активну підтримку бізнесу, що включає не тільки фінансові стимули, але і формування сприятливого регулятивного

середовища. До цього додатково приєднуються інші важливі фактори: наявність якісної освітньої та наукової бази, доступ до капіталу, розвиток фізичної інфраструктури, побудова спільноти та розвиток кадрового потенціалу.

Нормативне регулювання участі бізнесу в інноваційних екосистемах визначає «гру на полі». Відкритість і прозорість – це фундамент, на якому будується довіра між учасниками. Спільна відповідальність забезпечує взаємодопомогу та ефективне використання ресурсів. Захист інтелектуальної власності і екологічна відповідальність стають запорукою сталого розвитку.

В свою чергу, підприємства повинні змінити свої цілі та пріоритети, щоб їх діяльність в інноваційній екосистемі була успішною. Ключові напрями роботи сформовані наступними чинниками:

- *Співпраця з закладами освіти.* Підприємства можуть ініціювати спільні дослідження із вищими навчальними закладами. Це не тільки забезпечує доступ до наукового потенціалу, але й дозволяє підготувати кадри, які будуть вже знайомі з конкретними викликами підприємства. Корисним є досвід участі в презентаціях інноваційних розробок випускників закладів вищої освіти, де можна знайти ідеї та підібрати цінний персонал для розвитку компанії.

- *Комерціалізація технологій.* Робота над виведенням продукту на ринок повинна включати стратегічне планування, пошук партнерів для масштабування та активну маркетингову кампанію. Для цього доцільно працювати в колаборації із маркетологами для того, щоб на кожному етапі створення продукту робота виконувалася професійно та конкурентоспроможна.

- *Внутрішні інновації.* Систематичне впровадження нових технологій внутрішніми зусиллями підприємства, як правило, є показником його інноваційної активності. Це може бути, наприклад, автоматизація процесів, впровадження систем штучного інтелекту, інноваційні підходи в управлінні процесами тощо.

- *Участь в акселераторах та інкубаторах.* Тут підприємство може отримати не тільки фінансування, але і доступ до мережі експертів, потенційних клієнтів та партнерів.

- *Соціальна відповідальність.* Соціально відповідальні програми можуть не тільки покращити репутацію, але і дозволити компанії отримати додаткові привілеї від держави або локальних органів влади.

Висновки. Розвиток інноваційної інфраструктури в Україні – це завдання, яке потребує згуртованих зусиль як зі сторони держави, так і зі сторони бізнесу. Це не просто технічний прогрес, а системна робота, яка поєднує освіту, фінансування, формування інформаційного середовища та консультативної бази. В Україні існують позитивні зразки інноваційних екосистем, які вже зараз показують потенціал для приватного сектору, однак ці екосистеми є швидше ініціативами одиничних інвесторів, чим державними програмами. Тільки комплексний підхід зі сторони інвесторів, держави та бізнесу зможе створити сприятливий клімат для успіху українських компаній

на внутрішньому та міжнародному ринках. Успіх в інноваційному середовищі – це результат ініціативності бізнесу, який активно використовуватиме створені для інноваційного розвитку передумови: братиме на себе відповідальність за підбір та навчання персоналу, що здатний до інноваційного розвитку, знаходитиме інвесторів для пошуку додаткових джерел фінансування, використовуватиме всі можливості створені державою та міжнародними організаціями для розвитку бізнесу.

Використана література

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36. Ст. 266.
2. Варналій З.С., Гармашова О.П. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення: Монографія. Київ: Знання України, 2013. 387 с.
3. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2013. 497 с.
4. Борисов І.В. Перспективи розвитку інноваційної інфраструктури країни в умовах індустрії 4.0. Право та інновації, 2022, № 3 (39), 23-29. DOI 10.37772/2518-1718-2022-3(39)-3
5. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. Київ: Прес-знання, 2003, 622 с.
6. The Future of Business Incubators and Accelerators. Faster Capital, 2023. URL: <https://fastercapital.com/content/The-Future-of-Business-Incubators-and-Accelerators.html>
7. Кондратенко О.О., Ніколаєв О.Д. Роль бізнес-інкубаторів у активізації інноваційного розвитку України. Вісник економічної науки України. 2018. № 2. С. 99-104.
8. Дорошко О.О. Технопарки як засіб стимулювання інноваційної діяльності. Ефективна економіка, 2011, 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=507>
9. Олексенко Л.В. Інноваційна інфраструктура як чинник активізації інноваційної діяльності у провідних країнах світу. Управління економікою: теорія та практика: Зб. наук. пр. — К: ІЕП НАНУ, 2020. — С. 223-242. : <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2020.223-242>
10. Носовець О.І., Волощук Л.О. Місце інноваційної інфраструктури у визначенні результатів інноваційної діяльності. Економіка та управління підприємствами. Проблеми економіки, 2019, №3 (41). <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-123-132>
11. Про затвердження дорожньої карти з інтеграції науково-інноваційної системи України до Європейського дослідницького простору: Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 р. № 167. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/02/12/edp-nakaz.pdf>
12. Гуцалюк О.М., Козловцева В.А. Формування інноваційної інфраструктури національної економіки в умовах глобалізації та інтеграції. Інфраструктура ринку, 2019, 33. 381 — 386. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/33_2019_ukr/58.pdf
13. European Innovation Scoreboard 2022. Ukraine. https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2022/ec_rtd_eis-country-profile-ua.pdf
14. Альянс Кластерів. Інновації під час війни – чи на часі? URL: <https://www.clusters.org.ua/blog-single/innovatsiyi-pid-chas-viyny>.
15. Харламов П. Місце сили: навіщо Україні індустріальні та технопарки. mind, 2019. URL: <https://mind.ua/publications/20204723-misce-sili-navishcho-ukrayini-industrialni-ta-tehnoparki>

References

1. Zakon Ukrainy. (2002). Pro innovatsiinu diialnist [About innovative activity]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, No 36, p. 266.

2. Varnalii Z.S., Harmashova O.P. (2013). Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: problemy ta priorytety innovatsiinoho zabezpechennia [Competitiveness of the national economy: problems and priorities of innovative provision]. Znannia Ukrainy, 387 p.
3. Yarkina N.M. (2013). Ekonomika pidpriemstva [Economics of the enterprise]. Lira-K, 497 p.
4. Borysov I.V. (2022). Perspektyvy rozvytku innovatsiinoi infrastruktury krainy v umovakh industrii 4.0. [Prospects for the development of the country's innovative infrastructure in the conditions of Industry 4.0]. Pravo ta innovatsii, No 3 (39), pp. 23-29.
5. Chervan'ov D.M. (2003). Menedzhment investytsiinoi diialnosti pidpriemstv [Management of investment activities of enterprises]. Pres-znannia, 622 p.
6. The Future of Business Incubators and Accelerators. (2023). Faster Capital. Retrieved from: <https://fastercapital.com/content/The-Future-of-Business-Incubators-and-Accelerators.html> [in English].
7. Kondratenko O.O., Nikolaiev O.D. (2018). Rol biznes-inkubatoriv u aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku Ukrainy [The role of business incubators in stimulating innovative development in Ukraine]. Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy, No 2, pp. 99-104.
8. Doroshko O.O. (2011). Tekhnoparky yak zasib stymuliuvannia innovatsiinoi diialnosti [Technoparks as a means of stimulating innovative activity]. Efektyvna ekonomika, No 1. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=507> [in Ukrainian].
9. Oleksenko L.V. (2020). Innovatsiina infrastruktura yak chynnyk aktyvizatsii innovatsiinoi diialnosti u providnykh krainakh svitu [Innovative infrastructure as a factor in stimulating innovative activity in leading countries of the world]. Upravlinnia ekonomikoiu: teoriia ta praktyka, pp. 223-242.
10. Nosovets' O.I., Voloshchuk L.O. (2019). Mistse innovatsiinoi infrastruktury u vyznachenni rezultativ innovatsiinoi diialnosti [The place of innovative infrastructure in determining the results of innovative activities]. Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy, No 3 (41). Retrieved from: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-123-132> [in Ukrainian].
11. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. (2021). Pro zatverdzhennia dorozhnoi karty z intehtatsii naukovo-innovatsiinoi systemy Ukrainy do Yevropeiskoho doslidnytskoho prostoru [About the approval of the roadmap for the integration of Ukraine's scientific and innovative system into the European Research Area]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/02/12/edp-nakaz.pdf> [in Ukrainian].
12. Hutsaliuk O.M., Kozlovtsieva V.A. (2019). Formuvannia innovatsiinoi infrastruktury natsionalnoi ekonomiky v umovakh hlobalizatsii ta intehtatsii [Formation of innovative infrastructure of the national economy in the conditions of globalization and integration]. Infrastruktura rynku, No 33, pp. 381-386.
13. European Innovation Scoreboard. (2022). Ukraine, Retrieved from: https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2022/ec_rtd_eis-country-profile-ua.pdf [in English].
14. Alians Klasteriv. (n.d.). Innovatsii pid chas viiny – chy na chasi? [Innovations during the war - is it timely?]. Retrieved from: <https://www.clusters.org.ua/blog-single/innovatsiyi-pid-chas-viyny> [in Ukrainian].
15. Kharlamov P. (2019). Mistse syly: navishcho Ukraini industrialni ta tekhnoparky [Place of power: why does Ukraine need industrial and technoparks]. Retrieved from: <https://mind.ua/publications/20204723-misce-sili-navishcho-ukrayini-industrialni-ta-tehnoparki> [in Ukrainian].